

بسم الله الرحمن الرحيم

شریفترین کلامی که متکلمان فصاحت نشان بتکلم آن دهان گشایند حمد متکلم قدیم است که نتیجه وجود جمیع موجودات را از اثر کیب صغرای و کبرای دو حرف مفرد کاف و نون حاصل نموده و لطیفترین مقالیکه اهل کمال بدون نقشبند، بنصور حجت و استدلال تصدیق و بیان آن نمایند، ثنای حکیم علیهم است که حقیقت مزاج جمله مخلوقات از امتزاج چهار عناصر متضاده مرتب و کامل فرموده ... سبحان الله خالقیکه عقول قاسیه صاحب نظران را چون او هام ناقصه بی بصران در ادراک تقدس و جلال ذات حیران و افکار ثاقبه دانا یان همه ذان یونان چون آهوی فاسده هیچدا نان دوتان دریافت حقیقت و کمال صفات او یکسانست ...

مؤلف شرح حال بعضی از اجداد خویش را از کتب و نسخیکه پس از وقایع تاریخ دارائی آنان باقیمانده بوده ثبت کرده، در ابتداء شجره اجداد خود را تا نپشت ذکر کرده که جد نهمش خواجه سراج الدین علی بوده که از مکه معظمه در عصر سلطان حسین بایقرا وارد این دیار شده. فرمانهای که از این پادشاه باسم وی صادر شده بوده درین مجله و عهد ضبط گردیده است.

اجداد نویسنده در بسا از خدمات و فعالیتهای عصر خویش از علم و ادب گرفته تا احداث بناهای عام المنفعه مانند تعمیر مساجد و رواقها و آب انبارها در برناباد سهم شایان تمجید داشته اند و بهمین جهت بارها مورد تفقد شاهان معاصر خویش واقع شده اند.

شاهان، امراء و بزرگانیکه مراسلاتی بعنوان آنان نوشته اند و نامهای ایشان درین مخلوط آمده قرار ذیل اند.

- ۱- سلطان محمد بن شاه طهما سپ پسر شاه اسمعیل صفوی - که در ایام شهزادگی خود در هرات بوده - بنام خواجه محمد طاهر، جد هشتم مؤلف فرمانی نوشته که سجع مهرش در آن خوانده می شود.

- ۲- کلام عباس قلی بن حسن خان که بعد از پدربیکلربیگی خراسان بود، بعنوان میرزا ارشد، جدششم مؤلف.
- ۳- مراسله میرزا منصور به میرزا ارشد.
- ۴- رساله میرزا صدرالدین بنام میرزا ارشد در باب خلع منصب احتساب دارالسلطنه هرات که بطریق مطایبه نوشته شده.
- ۵- مراسله میرانشاه به میرزا ابوالفتح جد چهارم مؤلف.
- ۶- مراسله میرزا محمد مهدی حکیم بنام میرزا ابوالفتح.
- ۷- مراسله میرزا عبدالله عنوان ابوالفتح.
- ۸- مراسله میرزا امیرخان هراتی بنام میرزا ابوالفتح.
- ۹- مراسله میرزا اکبر بمرودی بنام ابوالفتح.
- ۱۰- مراسله میرزا صادق بمرودی بنام میرزا ابوالفتح.
- ۱۱- فرمان شاه صفی الصفوی بنام ابوطالب جد سوم مؤلف.
- ۱۲- فرمان شاه سلیمان صفوی عنوان میرزا ابوطالب.
- ۱۳- فرمان تیمورشاه- هنگام توقفش در هرات- بنام یکی از اجداد مؤلف.
- ۱۴- مراسلات اقوام استرآباد بنام میرزا اکاظم، پدرب مؤلف، که وزیر خالصجات تیمورشاه بوده.
- ۱۵- فرمان تیمورشاه در باب وزارت دارالسلطنه هرات به پدرب مؤلف.
- ۱۶- فرمان و کالت ولایت غوریان به اقام کتاب.
- ۱۷- فرمان وزارت خالصجات دارالسلطنه هرات مؤلف.
- ۱۸- سوادنامه ای که اقوام استرآباد مصحوب زوار ارض اقدس به وساطت مرحوم ملا ابو محمد استرآبادی فرستاده اند.

فهرست ارقام و اشعاری که اجداد مؤلف به عنوان شاهان، امراء و بزرگان نوشته اند.

- ۱- مرسله میرزا ارشد به نواب حسن خان شاه ملو
- ۲- مرسله میرزا ارشد به ملا محمد ناظم در باب طلب ساله معافی نواب عباس قلی خان بطار
- ۳- مرسله خطاب به تیمور شاه
- ۴- مرسله میرزا ارشد در وصف شاه صفی
- ۵- جواب مرسله خواجه محمد صلاح فایض که میرزا ارشد آنرا به نظم در آورده است.
- ۶- مرثیه میرزا ابوطالب مائل بنام یکی از بزرگان
- ۷- اشعار مؤلف بنام یوسف قلی خان قرائی حاکم و مستحفظ قلعه غوریان
- ۸- اشعاری که مولف جهت ورود محمد حسین خان باخوانین خراسان به غوریان سروده است.

نمونه کلام شاعرانی که درین کتاب قید شده و به نام اجداد بر ناپادی است :

- ۱- قصیده ملا عیسی هروی بنام میرزا ارشد
- ۲- قصیده ملا محمد تقی بنام میرزا ارشد
- ۳- مرسله منظوم خواجه محمد صلاح (فایض) بنام میرزا ارشد
- ۴- منظومه ملک سنجر، از ابنا ی ملوک غورد در دم میرزا ارشد
- ۵- منظومه میرزا مطلب کاشی بنام میرزا ارشد
- ۶- مرسله منظوم میرزا صادق بمرودی بنام میرزا ابوالفتح
- ۷- مرثیه عزیزی در تاریخ فوت میرزا محمد، فرزند خواجه علی اکبر جد پنجم مؤلف
- ۸- منظومه مطول میرزا ابوطالب (مائل) جد سوم مؤلف
- ۹- قطعه میرزا ابوطالب بنام میرزا عطا (طیب)
- ۱۰- قطعه میرزا منصور پسر خالوی میرزا ابوالفتح
- ۱۱- مرثیه در واقعه قتل میرزا رضا، عموی مواف

۱۲- قصیده پدر مؤلف که در آن از غصب و تاراج اموال خود ذکر کرده به دارالسلطنه کابل .

۱۳- قصیده ای که مؤلف آنرا بنظر شهزاده محمود سدوزائی رسانید .

۱۴- غزل و قصیده ای در وصف رحمت‌الله خان مشهور به وفادارخان - وزیر شاه‌زمان .

علاوه بر اینها درین کتاب راجع به بسا از شاهان سدوزائی مانند شاه محمود شهزاده کامران، حاجی فیروزالدین و اکثر رجال بزرگ این دوره همچون رحمت‌الله خان اسحق زائی، محمد عظیم خان الکو زائی رحمدل خان اسحق زائی، جماعه نورزائی، زمان خان و کیل الدوله خان محمدخان ناظر و کیل

الدوله، ابراهیم خان هزاره .

میرزاهاشم خان و کیل الدوله، میرزا عبدالخالق خان و کیل الدوله و غیره و غیره

در ضمن بحث وقایع، وجوهات، املاک و جزاینها، نکات جالبی ذکر شده است .

رو به مرفته درین نسخه خطی مطالب تاریخی ادبی و اجتماعی دلچسپ

فراوان است و در شماره آینده برخی از آنها را بنظر خوانندگان ارجمند خواهیم

رسانید . «محمدانور نیر هروی»

روشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
مجله مطالعات فرهنگی و اجتماعی
پرتال جامع علوم انسانی

فصلنامه علمی-تخصصی، دوفصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای

فصلنامه علمی-تخصصی، دوفصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای

فصلنامه علمی-تخصصی، دوفصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای

فصلنامه علمی-تخصصی، دوفصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای

فصلنامه علمی-تخصصی، دوفصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای

فصلنامه علمی-تخصصی، دوفصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای

فصلنامه علمی-تخصصی، دوفصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای

فصلنامه علمی-تخصصی، دوفصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای

فصلنامه علمی-تخصصی، دوفصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای، فصلنامه‌ای